

ЛІТЕРАТУРА:

1. Букреєва, Н.П. Поняття митної вартості при обчисленні податку на додану вартість та її відображення у бухгалтерському обліку / Н. П. Букреєва / Все про бухгалтерський облік. – 2015. – № 64. – С. 17 - 23.
2. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність», від 16.04.1991 №959-ХІІ із змінами і доповненнями. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=959-12>.
3. Закон України «Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україні» від 22 грудня 1998 р. №331 – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=332-14>.
4. Закон України «Про електронну комерцію» від 03.09.2015 р. №675 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>
5. Податковий кодекс України 02.12.2010 № 2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>

АННОТАЦІЯ**НАЛОГОВЫЙ УЧЕТ ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ**

В статье раскрыто понятие внешнеэкономической деятельности, рассмотрен механизм налогообложения внешнеэкономических операций и особенности налога на добавленную стоимость при экспорте-импорте товаров согласно нововведениям, которые вступили в действие с 1 января в 2016 г. Рассмотрены изменения, которые внесены к порядку налогообложения внешнеэкономической деятельности, а также отдельные аспекты налогового учета, которые касаются документального оформления и сроков уплаты налога на добавленную стоимость при экспорте-импорте товаров.

Ключевые слова: внешнеэкономическая деятельность, налог на добавленную стоимость при экспорте-импорте товаров, таможенная декларация.

SUMMARY**FISCAL ACCOUNTING OF EXTERNAL ECONOMIC ACTIVITY.**

The concept of external economic activity has been exposed in the article, the mechanism of taxation of external economic operations and the peculiarities of value added tax at the export and import of commodities according to the innovations, that have been entered into action from January 1, 2016 has been considered in the article. The changes, that have been enlisted to the taxations order of external economic activity, and also separate aspects of the fiscal accounting, that touch upon the documentary registration and the terms of value added tax payment at the export and import of commodities, have been enclosed in the article.

Key words: external economic activity, value added tax at the export and import of commodities, customs declaration.

УДК 657

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ПОДАТКУ НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ**ГОЛОВАЧКО В.М., КІШ Б. К.**

Мукачівський державний університет

У сучасних умовах розвитку зростає роль та значення створення ефективних систем оподаткування податку з доходів фізичних осіб. Важливе значення вона має, як для підприємств, так і для всіх членів суспільства. Податок з доходів фізичних осіб є однією з найважливіших складових податкової системи держави.

У статті розглянуто особливості обліку податку на доходи фізичних осіб, метод його обчислення, недоліки, платники цього податку і шляхи удосконалення, згідно змін, які вступили в дію з 01 січня 2016 р. Сформовані напрями вдосконалення системи оподаткування доходів фізичних осіб в Україні.

Ключові слова: податок з доходів фізичних осіб, соціальна пільга, платники податку.

Постановка проблеми. Оподаткування доходів населення є найважливішим елементом податкової політики будь-якої держави. Чинним законодавством України затверджено обов'язок сплати фізичними особами податку на одержані ними доходи. У

сфері обчислення податку на доходи фізичних осіб дуже часто фіксуються фінансові порушення, що тягнуть за собою негативні наслідки, як для окремих підприємств і громадян, так і для всієї держави в цілому. Тому, виникає необхідність детального перегляду усіх термінів, понять, законодавчих актів, які безпосередньо стосуються оподаткування з метою узагальнення одержаної інформації, виявлення негативних сторін та неточностей з боку практичного застосування.

Важлива роль у формуванні ефективної податкової політики належить обґрунтуванню оптимальних принципів оподаткування. Вся історія податкової політики зводиться до пошуків ідеалів оптимального оподаткування. При цьому держава не може задовольнятися лише загальними пропорціями розподілу ВВП. Вона повинна враховувати інтереси кожного підприємства, кожного члена суспільства. Іншими словами, податкова політика повинна влаштовувати і державу, і платників податків.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На думку багатьох науковців, які досліджують проблеми процесу справляння податку на доходи фізичних осіб, зміни в законодавстві обумовлюють в першу чергу фіскальну залежність з боку держави, а лише потім регулюючі властивості податку. Зокрема, за твердженням В.М. Суторміної, податок на доходи громадян виконує у фінансовій системі роль макроекономічного стабілізатора та мікроекономічного регулятора, що впливає на прибутковість господарювання та реальні доходи населення.

Теоретико-методологічні засади оподаткування доходів фізичних осіб розроблені в працях таких видатних вчених як А. Вагнер, Д. Кейнс, А. Лаффер, Д. Міль, Ф. Нітті, Д. Рікардо, А. Сміт, які відповідали фінансовим системам держав середньовіччя та відображали особливості їх державного устрою.

Дослідженню проблем сучасної податкової системи в цілому, а також податкової політики в сфері оподаткування доходів фізичних осіб присвячені роботи вітчизняних вчених: О. Василика, В. Вишневецького, М. Дем'яненка, С. Каламбет, П. Лайка, В. Мартиненка, А. Поддєрьогіна, В. Синчака, А. Соколовської, Л. Шаблістої, І. Чугунова, С. Юрія та інших.

Метою статті є вивчення діючого порядку обчислення податку на доходи фізичних осіб, виявлення його недоліків, проведення аналізу та здійснення обліку, розгляд можливих шляхів оптимізації справляння даного податку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Податок на доходи фізичних осіб (далі по тексту ПДФО) є однією з найважливіших складових податкової системи держави, оскільки відіграє важливу роль у формуванні державного бюджету та безпосередньо стосується кожного члена суспільства. Він є загальнодержавним, встановлюється Верховною Радою України та справляється на всій території країни [1, с. 134].

Основним джерелом оподаткування доходів населення виступає заробітна плата. Тому на фоні загальнонаукового інтересу до вищевказаних нововведень дуже важливо проаналізувати, які все ж таки зміни відбулися у порядку утримання ПДФО з доходів у формі заробітної плати.

Податковим кодексом України (далі – ПКУ) [4] встановлені три категорії платників ПДФО:

- 1) Фізичні особи – резиденти України, які отримують доходи з джерелом їх походження в Україні, а також іноземні доходи.
- 2) Фізичні особи – нерезиденти, які отримують доходи з джерелом їх походження в Україні.
- 3) Податкові агенти.

Для перших двох категорій важливо визначити свій резидентський статус, який впливає на об'єкт оподаткування:

- до резидентів належать фізичні особи, які мають місце проживання в Україні;
- нерезиденти – це фізичні особи, які не є резидентами.

Не є платником податків нерезидент, який отримує доходи безпосередньо від здійснення дипломатичної або прирівняної до неї чинним міжнародним договором України діяльності з джерелом їх походження в Україні і має дипломатичні привілеї та імунітет, які встановлені таким договором.

До третьої категорії платників податків (тобто до податкових агентів) належать юридичні особи, самозайняті особи, представництва нерезидента-юридичної особи, які зобов'язані: нараховувати, утримувати та сплачувати до бюджету ПДФО з доходу, виплачуваного фізичній особі від імені і за рахунок такої фізичної особи; вести облік з метою оподаткування і подавати звітність до контролюючих, органів.

Залежно від статусу платника податків існують різні об'єкти оподаткування. Для резидента об'єктом обкладення ПДФО є: загальний місячний (річний) оподатковуваний дохід; доходи з джерелом їх походження в Україні, остаточно оподатковувані ПДФО при їх нарахуванні (виплаті, наданні); доходи (прибуток), отримані з джерел за межами України.

Місячний оподатковуваний дохід складається із суми оподатковуваних доходів, нарахованих (виплачених, наданих) протягом такого звітного податкового місяця.

Загальний річний оподатковуваний дохід дорівнює сумі загальних місячних оподатковуваних доходів, іноземних доходів, отриманих протягом такого звітного податкового року, доходів, отриманих підприємцем від підприємницької діяльності, і доходів фізичної особи, яка здійснює незалежну професійну діяльність.

Для нерезидента об'єктом оподаткування ПДФО є: загальний місячний (річний) оподатковуваний дохід із джерелом його походження в Україні; доходи з джерелом їх походження в Україні, що підлягають остаточному обкладенню ПДФО при їх нарахуванні (виплаті, наданні). [2, с. 89-92]

З 01 січня 2016 року діє одна ставка податку для доходів у вигляді заробітної плати, доходів за договорами цивільно-правового характеру (далі – ЦПД) і деяких пасивних доходів (це стосується дивідендів по акціях і / або інвестиційним сертифікатам, роялті, інвестиційний прибуток від операцій з цінними паперами, деривативами та корпоративними правами, відсотки, виграші, призи, подарунки) – 18 %. [4]

Особою, відповідальною за нарахування, утримання і сплату (перерахування) до бюджету ПДФО, є платник податку, у тому числі податковий агент, який виплачує доходи фізичним особам. Податок, утриманий із доходів фізичних осіб (як резидентів, так і нерезидентів), зараховується до бюджету.

ПДФО, який сплачується податковим агентом – юридичною особою (його філією, відділенням, іншим відокремленим підрозділом) або представництвом нерезидента – юридичної особи, зараховується до відповідного місцевого бюджету за місцезнаходженням (розташуванням) цього податкового агента в обсягах податку, нарахованого на виплачені фізичній особі доходи. [5, с. 165-167]

ПКУ передбачено, що всі платники податків повинні бути зареєстровані або взяті на облік в територіальних органах Державної фіскальної служби (ДФС) України за місцем:

- знаходження юридичних осіб та їх відокремлених підрозділів;
- розташування (реєстрації) їх підрозділів, рухомого і нерухомого майна, об'єктів оподаткування або об'єктів, які пов'язані з оподаткуванням або через які здійснюється діяльність.

Юридична особа, яка має неуповноважені відокремлені підрозділи, що знаходяться в іншій, ніж така юридична особа, місцевості, повинні стати на не основний податковий облік як платник окремих видів податків, зокрема ПДФО, за місцем знаходження кожного свого підрозділу. Таким чином, із вищевикладеного виходить, що:

– головне підприємство повинне перебувати на обліку в територіальному органі ДФС України за своїм місцезнаходженням (реєстрацією);

– філії, представництва та інші відокремлені підрозділи, наділені повноваженнями нарахування і сплати ПДФО, повинні бути взяті на облік в органі ДФС за своїм місцезнаходженням;

– головне підприємство, що має не уповноважені підрозділи, повинне встати на облік в органі ДФС за місцезнаходженням таких підрозділів як платник окремого виду податку (для нього це буде неосновне місце обліку).

Утримано ПДФО із зарплати:

Д-т 661 «Розрахунки за заробітною платою»

К-т 641 «Розрахунки за податками».

Кореспонденція рахунків з нарахування та виплати заробітної плати:

1. Нараховано заробітну плату керівникові підприємства:

Дт 92 - Кт 661.

2. Утримано із заробітної плати ЄСВ:

Дт 661 - Кт 651.

3. Утримано із заробітної плати ПДФО:

Дт 661 - Кт 641.

4. Виплачено заробітну плату із каси підприємства:

Дт 661 - Кт 301.

5. Перераховано ПДФО до бюджету:

Дт 641 - Кт 311.

ПДФО сплачується (перераховується) до бюджету при виплаті оподаткованого доходу. Банки прийматимуть платіжні документи на виплату доходу лише за умови одночасного подання розрахункового документа на перерахування податку на доходи [6, с. 45-48].

За ставкою 18 відсотків оподатковуються більшість видів доходів, визначених розділом IV Податкового кодексу України (далі – ПКУ), у тому числі, але не виключно:

- доходи, одержані, у формі заробітної плати, інших заохочувальних та компенсаційних виплат або інших виплат і винагород, які виплачуються (надаються) платнику у зв'язку з трудовими відносинами та за цивільно-правовими договорами;

- доходи, отримані від надання майна в лізинг, оренду або суборенду (строкове володіння та/або користування), визначений у порядку, встановленому у п. 170.1 ст. 170 ПКУ;

- частина доходів отриманих платником податку - нерезидентом від операцій з нерухомим (рухомим) майном, розмір якої визначається відповідно до ст. 172-173 ПКУ;

- доходи у вигляді спадщини (подарунку), що успадковуються (приймаються у дарунок) спадкоємцем (обдарованим) від спадкодавця (дарувальника)-нерезидента, або успадковуються (приймаються у дарунок) спадкоємцем (обдарованим)-нерезидентом від спадкодавця (дарувальника)-резидента;

- іноземні доходи, отримані платником податку - резидентом;

- оподатковуваний дохід (прибуток), не включений до розрахунку загальних оподатковуваних доходів минулих податкових періодів та самостійно виявлений у звітному періоді платником податку або нарахований контролюючим органом згідно із ПКУ;

- сума заборгованості платника податку за укладеним ним цивільно-правовим договором, за якою минув строк позовної давності та яка перевищує суму, що становить 50 відсотків місячного прожиткового мінімуму, діючого для працездатної особи на 1 січня звітного податкового року (у 2016 році – 689 грн.), крім сум податкової заборгованості, за

якими минув строк позовної давності згідно з розділом II ПКУ, що встановлює порядок стягнення заборгованості з податків, зборів і погашення податкового боргу;

- сума надміру витрачених коштів, отриманих платником податку на відрядження або під звіт та не повернутих у встановлені законодавством строки, розмір якої обчислюється відповідно до п. 170.9 ст. 170 ПКУ;

- кошти або майно (нематеріальні активи), отримані платником податку як хабар, викрадені чи знайдені як скарб, не зданий державі згідно із законом, у сумах, які визначені обвинувальним вироком суду незалежно від призначеної ним міри покарання;

- доходи, що становлять позитивну різницю між:

сумою коштів, отриманих платником податку внаслідок його відмови від участі в фонді фінансування будівництва, та сумою коштів, внесених платником податку до такого фонду, крім випадків, коли платник податку одночасно передає кошти, отримані з фонду фінансування будівництва, в управління тому самому управителю у той самий або інший фонд фінансування будівництва;

сумою коштів, отриманих платником податку від інших осіб внаслідок відступлення на їх користь права вимоги за договором про участь у фонді фінансування будівництва (у тому числі, якщо таке відступлення здійснено на підставі договору купівлі-продажу), та сумою коштів, внесених платником податку до такого фонду за цим договором;

- дохід у вигляді неустойки (штрафів, пені), відшкодування матеріальної або немайнової (моральної) шкоди, крім доходів визначених абзацами «а» - «г» п.п. 164.2.14 п. 164.2 ст. 164 ПКУ. Дія п.п. 164.2.14 п. 164.2 ст. 164 ПКУ не поширюється на оподаткування сум страхових виплат, страхових відшкодувань і викупних сум за договорами страхування;

- сума страхових виплат, страхових відшкодувань, викупних сум або пенсійних виплат, що сплачуються платнику податку за договорами довгострокового страхування життя (у тому числі за договорами страхування довічних пенсій) та недержавного пенсійного забезпечення, за договорами пенсійного вкладу, договорами довірчого управління, укладеними з учасниками фондів банківського управління, у випадках та розмірах, визначених п.п. 170.8.2 п. 170.8 ст. 170 ПКУ.

- доходи, отримані платником податку як додаткове благо (крім випадків передбачених ст. 165 ПКУ) у вигляді доходів, встановлених абзацами «а» - «е»;

- дохід, отриманий платником податку за зданий (проданий) ним брукхт дорогоцінних металів, крім доходу, отриманого за брукхт дорогоцінних металів, проданий Національному банку України;

- сума перевищення граничного розміру нецільової благодійної допомоги, отриманої платником податку протягом звітного податкового року (у 2016 році – 1 930 грн.);

- інші доходи, крім зазначених у ст. 165 ПКУ. [4]

Висновки. В результаті дослідження зазначеної теми було з'ясовано, що податок з доходів фізичних осіб можна визначити як прямий, загальнодержавний податок, який стягується з доходів (заробітку) громадян за встановленими ставками.

Кожен податок, який існує в певній державі повинен найкращим чином виконувати функції призначенні для задоволення потреб інституту держави і суспільства в цілому та створювати рівномірний податковий тиск за рахунок прямого визначення бази оподаткування. Успішність застосування податкових норм у великій мірі залежить від особливостей економічної структури країни, від організації та ефективності її державного апарату.

Податок на доходи фізичних осіб безпосередньо пов'язаний із споживанням, і він може або стимулювати, або скорочувати його. Тому необхідні такі ставки податку, які забезпечували б максимально справедливий перерозподіл доходів при мінімальному нанесенню збитку інтересам платників податків від прибуткового оподаткування.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Безверхий К. Облік і звітність розрахунків за податком на доходи фізичних осіб / К. Безверхий // Бухгалтерський облік і аудит. – 2015. – № 5. – С. 27–37.
2. Закон України "Про податок з доходів фізичних осіб" від 22.05.2003 р. № 889-IV (втратив чинність).
3. Ковач С. Податок на доходи фізичних осіб з доходів у вигляді додаткового блага: оподаткування, облік і звітність / С. Ковач // Бухгалтерський облік і аудит. – 2015. – № 10. – С. 14–16
4. Податковий кодекс України 02.12.2010 № 2755-VI [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
5. Податок на доходи фізичних осіб в Україні: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=947>.
6. Самоткал В.С. Облік розрахунків за податком з доходів фізичних осіб у вигляді дивідендів / В. С. Самоткал // Стан та перспективи розвитку управлінського обліку на аграрних підприємствах : матеріали Всеукр. студ.наук. конф., 9 лист. 2012 р. – К.: КНЕУ, 2013. – С. 188–190.

АННОТАЦІЯ

ОСОБЕННОСТИ УЧЕТА НАЛОГА НА ДОХОДЫ ФИЗИЧЕСКИХ ЛИЦ

В современных условиях развития возрастает роль и значение создания эффективных систем налогообложения налога с доходов физических лиц. Важное значение она имеет как для предприятий, так и для всех членов общества. Налог с доходов физических лиц является одной из важнейших составляющих налоговой системы государства.

В статье рассмотрены особенности учета налога на доходы физических лиц, метод его исчисления, недостатки, плательщики этого налога и пути совершенствования, согласно изменений, которые вступили в действие с 1 января 2016 г. Сформированные направления совершенствования системы налогообложения доходов физических лиц в Украине.

Ключевые слова: налог с доходов физических лиц, социальная льгота, налогоплательщики.

SUMMARY

FEATURES OF PERSONAL INCOME TAX (PIT) ACCOUNTING

In modern conditions of development the role and importance of establishing effective systems of taxation of the tax on income of PIT grows. The importance of it is, both for enterprises and for all members of society. Tax on income of individuals is one of the most important components of the tax system of the state.

The article describes the features of the account of the tax on personal income, the method of its calculation, the disadvantages, the payers of this tax and the way of perfection, according to the changes, which came into effect on January 1, 2016. The ways of improving the system of personal income taxation in Ukraine were formed.

Keywords: personal income tax, social benefits, taxpayers.

УДК 657

ГЕНЕЗИС РОЗВИТКУ ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК

ГОЛОВАЧКО В.М., ШУШКЕВИЧ В. В.

Мукачівський державний університет

Стаття присвячена огляду наукової літератури з питань, що стосуються історичних аспектів виникнення та формування податку на прибуток підприємств.

Податок на прибуток підприємств є одним з основних інструментів державного регулювання економіки, тому теоретична і практична значущість питань виникнення та розвитку податку на прибуток є актуальною. Метою наукової статті є висвітлення історичних аспектів формування податку на прибуток шляхом аналізу наукової літератури стосовно цього питання.

У статті розглянуто особливості історичних аспектів виникнення та формування податку на прибуток підприємств та аналізується історичний розвиток об'єкта оподаткування, поняття «прибуток» і його сучасне закріплення в нормах чинного Податкового кодексу України (далі ПКУ).

Ключові слова: податок, прибуток, платник податку на прибуток.